

Strandskydd

Redovisning av ett regeringsuppdrag

En utvärdering och översyn av utfall och tillämpning av de
nya strandskyddsreglerna

Sammanfattning

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Skyddet är viktigt för att många av de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen ska kunna uppnås. Sverige har idag, på grund av strandskyddet, unika och varierande strandmiljöer tillgängliga för allmänheten.

Förslag till författningsändring

7 kap. 18 § miljöbalken bör ändras så att det blir enklare att upphäva strandskyddet längs mindre sjöar och vattendrag främst i områden med lägre exploateringsgrad. Idag krävs att området *uppenbart saknar betydelse* för strandskyddets syften för att strandskyddet ska kunna upphävas. Naturvårdsverket och Boverket föreslår därför att bestämmelsen förses med ytterligare en punkt som enbart gäller för mindre sjöar och vattendrag och som innebär att strandskyddet kan upphävas om området har *liten betydelse* för strandskyddets syften.

Några av slutsatserna i redovisningen

Lokala och regionala skillnader i tillämpningen

- Den största orsaken till lokala och regionala skillnader i tillämpningen är att hälften av länen tillämpar generella beslut om undantag från strandskyddsbestämmelserna. Detta leder till att tillämpningen i landet inte är enhetlig.

Kvalitén på dispensbeslut behöver förbättras och kompletterande vägledning behövs

- I större eller mindre utsträckning behöver bedömningen av den långsiktiga påverkan på strandskyddets syften förbättras i de flesta dispensbeslut. Naturvårdsverket och Boverket är av den uppfattningen att man i besluten bör redovisa den intresseprövning som ska göras enligt 7 kap. 25 § miljöbalken. I besluten bör även framgå hur prövningsmyndigheten gjort bedömningen att dispensen är förenlig med strandskyddets syften enligt 7 kap. 26 § miljöbalken.
- I beslut om dispens behöver tomtplatsavgränsning anges och bedömningen angående fri passage redovisas på ett tydligt sätt.
- Kompletterande vägledning behövs för att till exempel säkerställa att rättspraxis från Mark- och miljööverdomstolen och befintlig skriftlig vägledning om hur beslut om dispenser bör utformas, när länsstyrelser och kommuner.

Upphävande av strandskydd genom detaljplan

- De flesta områden där strandskyddet upphävts i en detaljplan har redan sedan tidigare varit planlagda.
- Det är sammantaget få detaljplaner som länsstyrelserna överprövat och endast enstaka beslut har upphävts.

- Boverket och Naturvårdsverket gör bedömningen att det finns behov av ytterligare vägledningsinsatser för att ge både kommuner och länsstyrelser stöd. Detta gäller framförallt tolkning och tillämpning av de särskilda skälen.

För tidigt att utvärdera landsbygdsutveckling i strandnära områden

- Det är för tidigt att se om reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) har lett till landsbygdsutveckling.
- Landsbygdsutveckling definieras och tolkas på olika sätt. Kritik har framförts från länsstyrelser och kommuner att LIS upplevs som oflexibelt. Många kommuner upplever svårigheter i att peka ut och avgränsa LIS-områden.
- Det är främst bostäder och fritidshusbebyggelse som hamnat i fokus inom LIS-områden.
- Det finns en risk att kommunerna fokuserar för mycket på landsbygdsutveckling i strandnära lägen framför landsbygdsutveckling i ett vidare regionalt perspektiv.
- Boverket kommer att komplettera sin vägledning om landsbygdsutveckling i strandnära lägen på PBL-kunskapsbanken under 2014.

Konsekvenser av att ta bort kravet om att enstaka en- och tvåbostadshus i LIS-område ska uppföras i anslutning till befintligt bostadshus

- En ändring av det slag som ska analyseras enligt uppdraget kommer inte att leda till någon påtaglig ökning av möjligheterna att bygga enstaka en- eller tvåbostadshus.
- Det problem som påtalats av flera kommuner gäller uppförande av enstaka en- eller tvåbostadshus inom glest bebyggda områden där bebyggelsestrycket är svagt och där det är svårt att enligt gällande bestämmelser peka ut LIS-områden.
- Detta problem bör inte hanteras genom att förutsättningarna för att peka ut LIS-områden ändras.
- Den författningsändring som föreslås för att möjliggöra lättnader vid mindre sjöar och vattendrag kan vara ett bidrag till att lösa delar av det påtalade problemet.

Strandskyddsreglernas konsekvenser för glesbygder i storstadsnära områden

- Strandskyddsreglerna har gjort det svårare att bygga i skärgårdsområden och i storstadsnära glesbygder. Att förhindra exploatering i områden där bebyggelsestrycket är som störst var ett av flera syften med den nya lagstiftningen.
- Strandskyddsreglerna är bara en av flera begränsande faktorer för kommunernas bostadsbyggnadsbehov och möjligheter att kunna bygga bostäder i storstadsnära glesbygd. Även om de flesta kommuner med glesbygdsområden i storstadsnära läge anger att de har bostadsbrist är det tveksamt om lättnader i strandskyddet skulle bidra till att lösa bostadsbristen.
- Det behövs fler utvecklade analyser och ytterligare underlag för att kunna dra några slutsatser gällande strandskyddsreglernas konsekvenser för fastighetsä-

gare och näringsliv i storstadsnära glesbygd.

Konsekvenser av att införa lättnader i strandskyddsreglerna för mindre sjöar och vattendrag

- Boverket och Naturvårdsverket ser ett behov av att införa lättnader i strandskyddet för mindre sjöar och vattendrag som inte motverkar strandskyddets syften, samt för att uppnå en större acceptans för strandskyddsbestämmelserna.
- För att långsiktigt säkra strandskyddets syften förespråkar myndigheterna att en lättnad i strandskyddet för mindre sjöar och vattendrag prövas i enskilt fall framför ett generellt undantag i lag.
- 7 kap. 18 § miljöbalken bör ändras så att det blir enklare att upphäva strandskyddet längs mindre sjöar och vattendrag främst i områden med lägre exploateringsgrad.
- Åtgärder bör vidtas för att åstadkomma en över landet mer enhetlig tillämpning av strandskyddsbestämmelserna vid mindre sjöar och vattendrag. Därför bör en övergångsbestämmelse införas som medför att de generella förordnandena om undantag från strandskydd upphör att gälla.
- Länsstyrelserna bör få i uppdrag att göra en genomgång av de tidigare beslutade generella undantagen från strandskydd, samt att undersöka möjligheten att besluta om lättnader vid mindre sjöar och vattendrag. Länsstyrelserna bör få särskilda medel för detta uppdrag.